

Bilaga 2: Analys av kränkingsanmälningar läsåret 16/17

Frågeställning

Under läsåret 2016/2017 inkom totalt 64 anmälningar av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering till Barn- och utbildningsnämnden. Det saknas anmälningar från nästan alla förskolor, från åtta grundskolor och från gymnasieskolan. Barn- och utbildningsnämnden begärde under sammanträdet 2017-12-20 en analys för att kunna besvara frågeställningen:

Vad beror de uteblivna anmälningarna på? Att enheterna har ett sådant välfungerande förebyggande arbete mot kränkningar, att personalen inte får kännedom om kränkningarna eller att rutinerna för anmälan inte åtföljs? (Eller en kombination av dessa, eller något annat?)

Analys

Verksamheternas förebyggande arbete och rutiner är välfungerande

För- och grundskolecheferna och gymnasiechefen har på uppdrag av Barn- och utbildningsnämnden 2017-12-20 kartlagt verksamheternas förebyggande arbete och rutiner när det gäller kränkningar (se bilaga 1). För- och grundskolecheferna konstaterar att:

Kartläggningen visar att för- och grundskolorna arbetar målinriktat och aktivt med värdegrunden dagligen hela året och även vid speciella tillfällen. Det kontinuerliga värdegrundsarbetet leder till en positiv syn på elevernas attityd och förhållningssätt till varandra. Samtliga skolor har utarbetat en plan mot kränkande behandling enligt skollagen 6 kap 8 §. Planen upprättas årligen och ingår i det systematiska kvalitetsarbetet.

Om en kränkning sker startar omedelbart en utredning, där en nulägesbild av händelsen beskrivs, samtal med berörda genomförs och en åtgärdsplan beslutas. Detta gäller både när kränkningen skett mellan jämnåriga eller mellan personal och barn/elev. Uppföljning av vidtagna åtgärder sker. Om ärendet anses utrett och åtgärdsplanen har gett resultat avslutas ärendet. Händelsen rapporteras till Barn- och utbildningsnämnden.

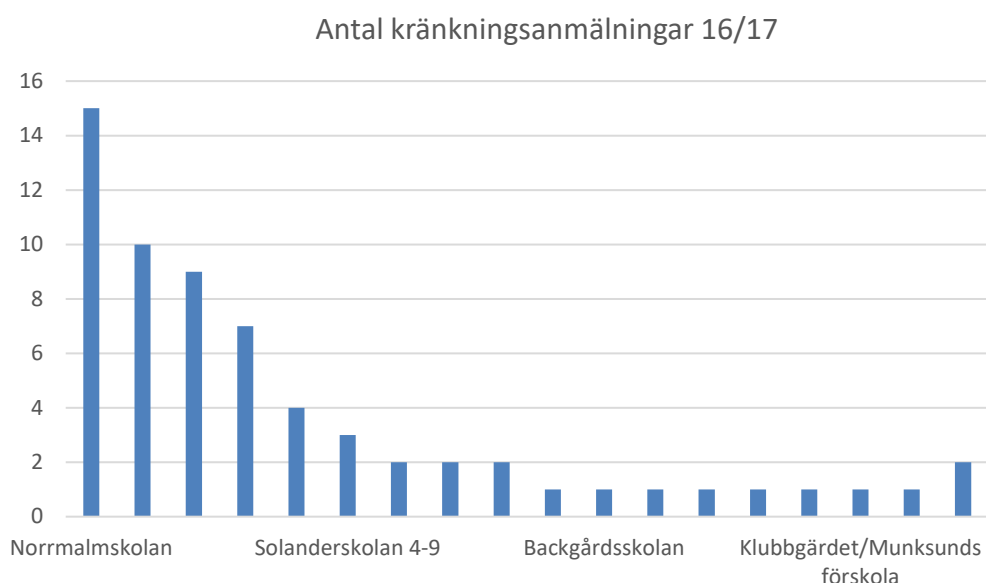
Gymnasiechefen rapporterar att samtliga enheter på Strömbackaskolan arbetar med egna planer mot kränkande behandling. Dessutom är varje mentor ålagd att arbeta med att efterleva riktlinjerna och vägledning för medie- och IT-etik. Någon gång per år sker föreläsningar, diskussionsgrupper och värdegrundsövningar för personalen. Under 2017 har fokus legat på netetik och mångfald.

Alla kränkningar anmäls inte

Kränkingsanmälningarna under 2016/2017 gäller i princip bara elev-elev. Endast i enstaka fall anmäldes personal, och då främst i förskolan. Men anmälningarna visar inte hur många

kränkningar som faktiskt ägt rum. Statistik från Personligt-enkäten för 2017¹ visar att 249 elever i åk 7, 9 och gy 2 upplevde sig kränkta åtminstone vid något tillfälle. 102 av dem gick i åk 7, 83 av dem i åk 9 och 64 av dem i åk 2 på gymnasiet. 91 elever uppger att de blivit kränkta över nätet och fördelningen ser ungefär likadan ut över åk 7, 9 och gy 2. Dock är det bara strax över hälften av eleverna som berättar om händelsen för någon vuxen. I tre fall av fyra får eleven hjälp efter att ha berättat för en vuxen.

Hur många elever som upplevde sig kränkta totalt i alla årskullar är svårt att uppskatta. Det kan dock konstateras att bara i dessa tre årskurser finns långt fler upplevelser av kränkningar än kränkningsanmälningar för alla årskurser. Det finns förvisso ett visst tolkningsutrymme vad gäller enkätsvaren, men å andra sidan är lagen tydlig med att en kränkning ska definieras av den som upplever den.

Slutsats

Frågeställningen är alltså: Vad beror de uteblivna anmälningarna på? Att enheterna har ett sådant välfungerande förebyggande arbete mot kränkningar, att personalen inte får kännedom om kränkningarna eller att rutinerna för anmälan inte åtföljs? (Eller en kombination av dessa, eller något annat?)

Utbildningsförvaltningens underlag visar att verksamheternas förebyggande arbete och rutiner är välfungerande, samtidigt som det sker många kränkningar som inte anmäls. Slutsatsen utifrån det måste bli att personalen inte får kännedom om alla kränkningar. Studier har visat att många kränkningar i dag sker över digitala medier, särskilt bland flickor.² Även Personligt-enkäten styrker att många, nästan hälften, av eleverna uppger att kränkningarna skett över nätet. Den här typen av kränkningar är naturligtvis svåra att upptäcka för personalen. På en del skolor sker dock inga kränkningsanmälningar alls, vilket är bekymrande.

¹ Tidsspännet som enkätfrågan om kränkningar gäller (oktober 2016-oktober 2017) matchar inte riktigt läsåret, men skillnaden mellan anmälningar och upplevda kränkningar bedöms vara så pass stor att det inte är en relevant invändning.

² Se till exempel Beckmans (2016) avhandling *Traditionell mobbning och nätmobbning bland svenska ungdomar. Könsskillnader och samband med psykisk hälsa*.